

39280

Mag. St. Dr. P

Facb. 8074.

7
K
F

V
K

F

1

TRYVMF

Przezacney

KONWOKACYEY WILENSKIEY

Jeb MM. PP. Senatorow y Poslow Wielk: X. Litew:

Po zwycięstwie otrzymanym od Najásnieyszego

WŁADYSŁAWA IV.

Krolá Polskiego, Wielkiego Xiążęcia Litew-
skiego, Ruskiego, Pruskiego, Zmudzkiego, Mazo-
wieckiego, Inflantskiego, á Szwedow, Got-
tow, Wandalow, Dziedzicznego Krolá,
Obránego Cárá Moskiewskiego.

przez

*Madre Senatory, waleczne oboiego narodu Hetmàny,
Pułkowniki, Rotmistrze, y inne zacne Woyska I. K. M. Rycerze, kiedy
24. dnia Lutego Roku tego, zwyciężywszy potężne Woysko Moskiew-
skie z wielu narodow zacnych zebranc, pod Smoleńskiem
oboz nieprzyacielski z ármata wzięli.*

Bazánien przy podziękowaniu pánu Bogu wystawiony.

PER

R. P: IACOBVM OLSZEVSKI Soc: IESV Sacrae
Theologiae Doctorem Al: Acad: Vilnen: Procaecellarium & Ordinarium
Ecclesiae Parochialis Vilnenfis Concionatorem.

W Bosćiele Báthedralnym Wileńskim 7. Dnia Márcá.

Pro Conventu Zaklady

Jaśnie Wielmożnemu, a mnie Wielce Miłemu Panu

Jego Mści

P. MIKOŁAJOWI

Z CIECHANOWCA

K I S Z C E

Woiewodzie Mściśławskiemu,

Stároście Wolkowskiemu, &c.

Pánu y dobrodźciowi Mściwemu.

*Jaśnie Wielmożny, a mnie wielce Miłościwy
Panie Woiewodo Mściśławski.*

JEsli każda Rzeczpospolita, według Franciszka Petrarchy, iest ogrodem, a obywatele icy po roznych stłanach, iak po rozmaitych lechách, rozśádzonym mistrernie kwieciem: tedy iá Wmci mego M. Páná ná Senatorskiey leśse názowie wdzięcznowonnym Słonecznikiem. Taka Słonecznik z słońcem sympátya ma, że wszelkie iego áspiekty ná sobie, wschód rozwinionemi, wysokość potuaniowa doskonałe rozłożonemi, záchód w kłab zwinionemi listkami wyráza. Wtáśny to Wmci mego M. Páná ku Náśáśnieyssemu Krolenskiemu Domowi, iak ku náśsemu Polskiemu y Litewskiemu SŁONCV poddańskiey vprzeczności, y Senatorskiey przychylności, konterfekt. Abowiem komu nie pámięśno (że od zachodu zacząnę, gdyż v nas nie dawno, iáko też kiedyś ná wielkim świecie, Factum est vespere & manet dies vnus, pier-

39280

Fl.

pierwey był wieczor niżli rano) kiedynam słoneczna oboygā Mā-
ie statow, w iednym roku pod inſſe hemiſſpbarium ſwiāttość zā-
pādłā: iakęś W mē moy M. Pan ſmutny na twarzy pozor noſił ?
iakęś tę ciężka Oyczyzny ſzkodę nie tylko równo z innemi tżami
pokrapiat ? ale żebyć tego żalu y potomne wieki dopomagały, onę
Z A L O B E, w ktoranem ia był wſſytkie Rzeczy poſpolitey ſtany
przez Kazanie oblokł, proſby wſilnoſcia, koſtu odwaga, przez
Druk w długowieczną pamięć podał. Komu zaś tājno, kiedy
roku przeſtęgo na Horyzont naſz Polſki pożądanę wſſytkich oczow
ſzczęſliwie wſtąpiło S L O N C E, W L A D Y S L A W I V, Krol
Polſki y Szwedzki, Obrany Car Moſkiewſki, iakęś twarz k niemu
zārąz wesoła obrocił e żeſgo y na Thron Kroleſtwa przewādził,
y po wſytek czas pomieſzkania Pańſkiego przytomnoſcię ſwa, iāk
w Krakowie tak w W ilnie, zdrowia y ſubſtāncyey nie oſzczędzając
przy Māieſtacie I. K. M. ſtawił. Owoż y teraz, kiedy to Naiā-
ſnieyſze S L O N C E govc nad nieprzytacieliſkim obozem otrzyma-
wſſy, wyſoko ſię zā intelligencyey niebieſkiey ſprawa, ā wielka
ſwego prāwie Krolewſkiego ſercā odwaga podnioſto, na ten wesoły
āſpekt, nie tylko ſię ty przezacny S L O N C Z N I K y przedzięk-
ku niebu równo z innemi Senatorāmi na Konwokācyey rozwinął
nabożeńſtwem: ale y ku ziemſkiemu S L O N C y koſtu nakładem;
kiedys to Kazanie, ktorę ia niegodny w Zamkowym Koſciele w
āſſyſtencyey kilkunāſtu Senatorow, y wſſytkich Poſtow, przy Pā-
ſterſkiey oſterze odprawował, wſilna w ſciſſſych inſtāncyā wy-
mogł, aby na wyſtawienie rēki Boſkiey, Fortuny, y potęgi Krolew-
ſkiey, dzielnoſci Senatorſkiey, Hetmānſkiey, y Rycerſkiey, niemniej
na oſwiadożenie ſwecy ku Pānu wprzeymoſci, Drukiem na ſwiācie
wyſtąpiło. Maſz tedy W mē moy M. Pan pracy, ā bārziej pownoſci
moiey k ſobie wizerunk; maſz ieſli nie to, czego mātereyey wāżnoſć
wyciągała, przynamnięć to, czego W ielmożnoſć tworā ſłuchāła;
maſz nie hiſtoryā oney wygrāney, bo czy to moia na ten czas zabā-
wā? nie Pānegiryk; bo czy w koſciele plać chwały ludzkiey, ā nie

raczey Boskiej? Chwalac trzebáby ábo wšytkich wšpominać, co
nie podobna; ábo wielu, lubo milczeniem, lubo mieysc y porzadku
pomiesćaniem wrázić, co nie znośna. Zdáło mi sie raczey nikogo
okrom Krolá I. M. y Krolewicá I. M. ktorých przednie zacne osoby
z nikim w Woysku w antagonia nie wstępuia, miánowicie nie
wšpominać. Názwałem lepak tę książkę triumphem; nie w
sposób wojenny względem zwyciężkicy rozprawy: ále w sposób
Kościełny względem dzięki, która z Pánwem świątym Pánu Bogu
oddáiemy. Gratias Deo, qui dedit nobis victoriam, per Do-
minum nostrum Iesum Christum, przez ktorego niedostępność
nášá tryumfuie. Dzierżę to o wielkiej Wmóci mego M. Pána
(która káždego k sobie powabia) ludzkości, że wdzięcznie bę-
dzieś raczył przyiać tę odemnie práca, ktoreyś przez dzięki był
przyczyna. Oddawam sie zátym do miłosćinwey łáski Wmóci me-
go M. Pána z vnizonemi postugami zakonniemi.

Dat: Vilna in Collegio Academico Societatis IESV die 27.
Aprilis, Anno Domini 1634.

Wmóci mego M. Pána

Naniższy Sluga y Bogomodla

X, Iákub Olszewski Soc: IESV.

✠   ✠   ✠

KAZANIE PIERWSZE.

Tulit David hastam, & scyphum aquar, qui erat, 1. Reg: 18
ad caput Saulis &c. &c. Et ait Saul ad David, Pec- Verli: 12.
caui &c. &c. Benedictus tu, fili mi David & qui- Verli: 21.
dem faciens facies, & potens poteris. Verli: 25.

*Wiedział David kopyją, y kubek wody, który był w
głównach Saula Śc. Śc. Y rzekł Saul do Dauida:
Zgrzeszyłem Śc. Śc. Błogosławionyś ty, synu mój
Davidzie, a iście czyniac czynić będziesz, y mogąc
przemóżesz.*

Napisał to o woynach zacny narodu naszego ieden Polir
tył axiomą Namilsy Chrześcianie. *Ludzie na wojnie* Orzech
w kostki grają. Czy to dla tego / że pospolicie na wojnie żoł- Co 34
nierze po gościach siabłami / iak lutnistowie po stronach palców gra na
mi przebiegają / czy raczej dla tego / że iako we grze rożnym ro- wojnie
żnie kostka pada: tak na wojnie szczęście raz tej, raz owej stro-
nie losem odmiennym sprzyja. Varius est euentus belli: nunc 2. Reg: 11
hunc, nunc illum consumit gladius. *Odmienny jest los wojen-*
ny: raz tego, raz owego niszczy miecz. Dżis przed sobą tysiące
podżis: iutro obronna reka wchodziż: dżis porażka / iutro po-
prawa: dżis cie woyskami otaczają / iutro ob obleżenia sie os-
wobodziwszy wet za wet oddalac / oneż śanie woyską przecię-
wonym Marszem oblegasz / aże waleczne, iak częstochi na le-
pie / garszą w namiotach obeymasz. A trzebaż na to przy-
kładow z pelenich świadk. Dawmy pokoy innym / tedy tylko
o szczęśliwey Dawidowej po obleżeniu z Saula wygranej przy-
kład namiehnym. Wziawszy Saul pewną sprawę od Dypheya
Żytkow zbraycow, iż Dawid z woyskiem sie w pustyni Dypch po-
tożył

tożyl / zebrałszy lubu wyborneho trzy tysiące / obozem sie w
 Gabaś Michil przedio pustyni na przelecin gościncow
 wszystkich posadził: co Dawid poniekad bieżąc / wysłał nieś
 Etorzych z wojsk swego pacholickow ku obozowi tego na pięci
 gi / Etorzy z ieszkow zrozumiałowsy / że sie tam Saul zapewne
 położył / Dawidowi sprawę dali Etorzy pod czaśmierzkę przez
 prawę znalazłszy / wojskiem swym oboz nieprzyacielski (podług
 tłumaczow rozumienia / y rzeczy samey podobieństwo / gdy
 miał z sobą na on czaś 600. meżow) otoczył / narađziłszy sie z
 Achimelechem y Abizaim / iako z duszami swymi w każdych
 razach przyiacielmi / widzac y Saula / y Abnera tego Zera
 mana / y wszystkich żołnierzow okolo niego leżacych y spiacych
 w namiocie / tylko przy głowie Saulowej kopija w ziemi wt
 kniona / y kubek wody stojący / wszedł potajemnie do nieprzyja
 zelskiego obozu / gdzie lubo mu Abizai radził / aby Saula nieś
 żywił / gdy mówił: Conclufit Deus inimicum tuum hodie in
 manus tuas, nunc ergo perfodiam eum lancea in terra semel,
 & secundo opus non erit. Zámknął Bog nieprzyiaciela twego
 dziś w ręce twoie, a tak przebij go teraz oścziepem do ziemi raz,
 a drugi raz nie będzie potrzeba. Wszakże Dawid miło iernie
 postąpił / folgi zżył / nie wiazał / nie zabijał / tylko kopia y ku
 bek wody wziął / y potichu nikogo nieprzebudzając odjedł / tes
 bnał / gdy na druga stronę przešedł / na wierzchu gory zdaleka
 stanawsy / potęnym głosem wojsko Saulowe okrzyknął. A
 taka to straż wasza r taka czuyność r na co wam cwo rady r
 na co ty słemu napięte myśli wychodzą / obaczcie gdzie kopija
 ważą r gdzie kubek waśi pełen wody r oboje to w mnie w ga
 eł. Tłech Bog sadzi między mna y między teba Saula / Pro
 komu dał przyczyne r paterście com mogli uczynić r wszakże nie
 pragne Etwie rozłania / wynidźciecie zdrowi y wolni / wolę nieś
 komu z głowy nie spadać / Panu Bogu ja wszystkich swych krzy
 wów polecam. Oświećcie sie na glos Dawidow / y przebu
 dźcie Saula / Etorzy obaczysłi na taki hał przyšedł / w pierś sie
 wdeł

1. Reg:
 26.

ußerzy' mówiac: Peccaui, nequaquam tibi ultra male faciā, Verſ: 21.
eò quod precioſa fuerit anima mea in oculis tuis hodie, appa-
rer quod ſtultè egerim, & ignorauerim multa nimis. Zgrze-
ſylem, już ci złę czynić nie będę, ponieważ droga była duſſa moiā
dziſia w oczach twoich, bo iawnā to, zem głupie uczynił, y nie-
wiedziatęm bārzo ſitā. Żā czym ſłych poprzęſtając zamysłow /
nienawiſć w błogę ſławieństwo, w obiecnice Boſkie gniewoy o-
brocił. Benedi ctus tu fili mi David, & quidem faciens facies, verſ: 25.
& potens poteris. Błogoſławionyſ ty ſynu moy Dawidzie, a iſcie
czyniac czynić będzieſ, y mogac przemożeſ.

Wymalowałem taſkom waſzym. Namiliſy Chreſcćanie/
obraz tego, co ſie zaſtała pānā Bogā / za ſieczęciem y odwag
ſnym animuſem Brolā Ję Mci pānā Waſzego Miłociwego
po 34 meſtwem dzielnych oboiego Wrobu Regimentarzow /
za dziełem potężnego Ryceřſtwā / w dzieñ 24. Lutego w ziemi
Siewierſkiej ſtało. Tak wiele miałā do nas przyſtepu Mo-
ſtwa / iak wiele miał Saul do Dawida: mimo przywierze mi-
mo przyſtege woynę podnieſł w zamkach, w miłaſtach / lu-
dziech ſtody poczyniwoſy. Smoleńſt oblegli: w zamku było
dobroopatrzenie: ale że nieprzyiaciel znagli naſtąpił w O-
częnie deſertum, nie było bliſkiego na odsiecz woylek: nie by-
ło Hermanā, nie było nawet y Brolā pānā / bo go na on cās
pod Wařſawā obierano: ob'egli. ſtrumowali / oſtrogi poży-
nili go y opānowali. Congregatae ſunt gentes per circuitum, Mach: 5.
populus multus, cuius non erat numerus, portantes ſcalas &
machinas, vt comprehendant munitionem, cepit bellum, &
clamor belli aſcendit ad cælum ſicut tuba. Zgromādziły ſie
wokrag narody, lud wielki, ktorogo nie było liczby, nieſacy drabi-
ny y tarāny, aby wzięli zamek, zaczęła ſie woynā, a krzyk woienny
wſtępowat do niebā iako trabā. Już już iak na perona wygrāna
trabiono. O Boże / y także ma krzywdā nad niewinnoſciā /
krzywoprzyſteſtwa nad prawdā / y ſęgeroſćci triumphować
Dał nam Bog pānā obrac / żaraz pobory namowiono, woylek
zebrał

Co ſie w
nas dala
lo pod
Gās Bōs
wołacy

Ob leżę
nie
Smoleń
ſkā.

zebrano / poplano / regiment Jásnie Oswieconemu Xiążęciu
 Brzyscpnowi Ródzarskiemu Káptel na on czas Wleni
 Hermanowi Polnemu oddano / posilkow iáko z Polski / tak y
 Obálec zad niad zaciagano / wnet sie pútki / y rety / lubo iefieje nie w
 obítey tákże pod Smoleńsk stáwily / w oży nieprzytácitelowi
 smiele spoyrzáły / obálec zamkowi częstym nátarciem co raz
 dawáły. **Predkopocym Krol Je^o m^o LADYSLAW IV.**
 Koro iedno Korone na glowe woział / chronu nie zágrzawóy / le
 broie sie na páństwie nowym obeyzrawóy / ohybatu przy ko
 ronie / przy purpurze o kiryáie / o miezu przy berle pomyáli / z
 wo yskami ná Szymie námewionemi / wiátkim nieustrásonym /
 á práwie Krolewskim animussem bez odwołoki sie żadney wy
 práwili / obozem sie przeciw nieprzytácielowi posádził / onego
 Wzajem z gor opánowaných spedził / ostrożkow dobył / Smoleńsk od ob
 ne obla / leżenia oswobodził / á wet za wet oddá lac / przepraw / promi
 żenie o / ánen woysku Moskiewskiemu ná sítákách wófelákich zábroni
 bozu nie / wóy / tak oblégi y woyskiem swym obróczył / tak strzelba desku
 przylas / rzył / tak głodem przycisnął / że sie siomocnie zaci Obersteros
 cielskie / wó / y Officyerowie wespól z Regimentarzem swym Michá
 podanie tem Borysowiczem z Szheynem Krolowi pánu Lássemu Mi
 Obozu losciwemu pobáli / choragwie pod nogi tego porzucili / strzelba
 y przepysna armáta oddac musieli / kondycye sobie podane choć
 ciáskie przyteli / y one przyszlego wárowá i. O spráwo raki
 Wostley / á nie ludzkiej / O potesny animusu Krola Pána / O
 móstwo nieustrásonego rycerstwa / O staro Polskiego y Li
 terowskiego / żadnemi nieugásona wíctkami / imienia.

Abysmy tedy omieli pánu Bogu za to znacznie nád Bros
 lem pánem / nád Woyskiem / nád námi / ziówione debrodzicy
 stwo / podziękowác / obaczym ná tym Kazaniu pod analogia
 wygranej Dawidowej. Naprzód : tego Krol Pan za blos
 góstawienstwem Bozym / za Hermaniska dzielnością / za Ry
 cerstwá onego przewaga / z nieprzytácioimi dokázali. pocym /
 co sobie z tey tak znamienitey wygranej mamy ná pocym obla
 rowáć.

em się. przybądź Panie Jezu rzeczy przebóstwostey swoym
racumieniem / przybądźcie łaski wasze pi. nym a nie testawym
studniem.

CZĘŚC PIERWSZA.

Czego Krol I. M. w Wozsku nieprzyjacielskim
na ten czas dokazał y czynił

A Cierpić nie dokazał / Kto oboz nieprzyjacielski opłanował r
Ar. umiły Chreś. : Wiał Krol piaty oboz Hiasceda Filipa
Wen wielkiego / zraz hispaniskich Choragwi meciwiska na. mer. 1.5.
1 ad 4 / wdm strzelbe biora / diudzy pstraw y pia / trzeci sy
wneś to wozzy i. duna / ciwarć i Herminow Pu'kornikow
wioza / tunc unych / forzy i. d. bywaia. Kto po ban sy sie /
choragwie pokadaiac do nog Celarzen i pada / aby rycerz wo
h. mowal / a pokornym sie ty. to w. onem y holdem cietergo
rycerstwa kentenowal. Odpowiedzial Krol : Cuius castra. Bro 04
eius castra, Czy oboz, tego grabie ; Kto w. to nieprzyjacie sie. boz bica
grabie / w. ten w. to co tam zna' a. grabie moze. 130 m. sya
iako Pan sięg. ściem w. iestony. Weyzzyml. cel w Bronki de. k. a. c.
Du. h. a. s. po sławym J. d. e. b. y. J. e. r. o. m. y. J. z. r. a. e. s. t. a. y. z. w. y. m. o. z. e.
ci. s. i. r. i. e. / s. t. e. r. o. o. o. s. 2 s. f. r. i. e. z. y. t. e. w. l. o. d. z. e. b. r. e. s. t. i. e. p. e. n. e. w. a. l. /
t. o. g. e. s. t. a. m. z. n. i. p. r. i. y. a. c. i. o. l. i. w. i. e. l. r. n. a. i. a. k. o. s. i. e. d. o. b. r. e. c. h. n. a. i. a. k. o. J. u. d. i. u. h. :
forzy. e. n. e. s. p. o. t. e. b. u. r. / P. o. z. a. b. i. y. a. l. i. k. t. o. r. e. n. a. l. e. z. l. i. / g. o. m. i. a. z. d. o. k. o. n. c. 15.
e. i. g. r. a. m. i. e. s. m. y. e. c. h. p. a. s. s. c. e. k. a. m. i. e. c. z. a. / k. t. o. r. y. e. c. h. n. o. d. o. z. i. e. n. i. e. z. n. a. l. e. z. l. i. /
k. i. z. s. e. l. e. p. a. k. / k. t. o. r. a. d. i. s. s. r. y. a. n. i. m. i. e. l. i. z. e. l. n. a. t. i. y. a. l. e. n. a. z. y. l. i. s. i. e. b. a. r. z. o. Ver: 7.
A. c. i. k. t. o. r. y. z. w. y. c. i. e. z. y. w. i. e. c. i. s. i. e. d. o. B. e. t. u. l. i. e. s. / n. s. z. i. k. o. c. o. i. c. h. b. y. l. o.
p. r. z. e. n. i. e. s. t. s. b. i. / t. a. k. i. z. m. i. e. b. y. l. o. l. i. e. z. l. y. w. l. y. c. e. y. d. o. l. y. t. a. c. h. / y
n. s. e. c. h. b. r. u. c. h. o. n. y. b. r. e. c. z. a. b. i. e. c. h. / z. e. o. d. n. a. m. u. e. r. s. e. g. o. a. z. d. o. n. a. n. t. e. k. s. i.
s. i. z. m. s. y. i. y. e. t. e. l. g. a. c. i. i. z. t. u. p. a. m. i. c. h. / A. p. a. n. i. t. a. s. t. u. r. o. s. t. e. t. o.
w. o. x. n. o. l. a. d. y. t. a. l. a. z. I. V. / K. r. o. l. p. o. l. s. t. y. E. m. e. l. i. e. t. r. a. n. y. C. a. r.
z. i. e. s. t. a. s. t. i. / w. o. z. u. n. i. e. p. r. i. y. a. c. i. e. l. s. t. i. g. o. / l. u. b. y. n. i. e. c. y. n. y. m. s. p. o. s. t. o. b. i. m. y.

sobem / przeciw równym szczęściem / dostawszy ; czegożby był
 nie mogli dotkliwować nad owemi : Ekorzy niektóre Samty w
 Kieście Siewierstym y Smoleńskim wprawdkiem wbiegli / Ekorzy
 w Kieście Litewskim wości mająt / fortece niektóre spalili
 Ekorzy niemłym woyskiem niemala składowo meśachy zaczęch /
 y rodowitych obolego naszego Władodu wzięni / Ekorzy całe
 państwo tego powiaty niemal zniszczyli / Ekorzy nas nie trzem
 cyśiacami tak Saul / Ale (tak z cłmoad rożni pisali) wiecey
 niż stem cyśiecy ludzi / y między nimi wiele zaczęni y woien
 miłose nym / niemal ze wszystkich Ekoropy zebraniemi / na głowe zga
 y tak / bić / y imia wygładzić Polskie y Litewskie wśitowali / mogli
 wość p. wszystkich powiazać / mogli wszystkich poroyścić / abo w nie
 nad ob / wola wiecna do Polski iść bydo / zagnać / wśitkie z miłostier
 leżących /
 mi. **Dzia Państwa / a z policowania Chrześcijańskiego** (pomnias
 na ons mądrego przestroge *Ea demum victoria & apud Deū*
Valer: & apud homines, maximum glorie, minimum inuidie habi-
Man: l. 5. tura est, que plurimum a erga hostes humanitatis habet) gar
 blemich darował / per / owo / tancuchow nie zajął / Ale wśit
 kich pod peronymi to idocyami wmoili / cyło to im wyrza
 bzil / co też Dawid Saulowi / y woysku jego obiezonemu y opo
 nowanemu wzięnił. **Dwu rzeczy na on czas** (tak taksi wśie
 sywały) Dawid ze woysku Saulowym dotęzał / iedną że ko
 pę w ziemi wtkriono wśit / druga / że kubek wody w gło
 wach u Saula będący z nannotu ię woynił.

Tulić Dawid kłstam.

Wziął Dawid kopję.

Y Eś to wśitkiego Dawid z obay Saulowego wśit / kiedy
 kopję wśit / & eż nie był / tam mney armacy pancerzow /
 mieczow / puynatow / muskietow / & oney kopjęj verata eż
 wielka woysku nieprzyjacielstwu składowo / mogibym odpo
 wiedzieć z Cereullianem / Sub haabe nomine tota exprimitur
 arma

i. ib: de
 cor: mil:
 puer to

armatura: podług mutety s. Pánioz Debery / która rąwoży / pija 100
fina Monarke po tedney wogdany / kiedy Jabel Eysarza mie sie /
linem ai do mozguleb przibita opierwala. Noua bella elegit ^{marka}
Dominus, & portas hostium ipse subuertit, clypeus & hasta, ^{armata}
si apparuerunt in quadraginta milibus Israel: Nove wojny ^{lud:6.}
obrat Pan, a bramynieprzyciacie / skie sam wynrocit, tarcza y ko-
pija, ze sie wykazaly we czteraziesci tysiecy Izraela. Coz y
nie bylo w Izraelu wiecy armacy iudno caza y kopja z by-
to w spalkie przez tarcza y kopja w spalkie sie naczynia wojenne
rozmiar. Womibym tiz niewie z Luanem: Qui hastam a
dormientibus tulit, quid non armorum effere potuit: Komu
sie zwiadto kopija spiacym odtać, ktorego oręza (przybrałszy so-
bie twardzyswa) nie mogł wziąć?

Ale co tam Dawid wział o tym sie mało pytamy; lecz to
dzieto prawicy Bestey, to fortunie y dzie nosci Brolewstey /
to odwadze Hermandstey / to modrey ródzie Seracostey / to
woleney ku Wyższemu wstydze Rycerstey / dzis przyznawa-
my, ze nieprzyciacie i sta armata y inke wcienne przewize opas
nawali / oboz ze w spalkim rolnie / skim apparatem wzial / cho-
ragwie zw nione pod Brolewstie negi pod spalki poniewolili /
tylko z tym zholdowianych nieprzyciaci pod Elikanasce tyse-
cy wyszali / na co dobrowolnie oni sami iako cerym / hatorowla
pozwoili. O sprawo niewiemy i sta / kiedy w tamtych krajach
wiodana / wiem ze ledwie y w obcych sychana / o znamienita
naprawo ostabialey sily naley / o podzwignienie niu mal wpa-
dley flawy naley.

Za coż tak wielu walcem ch mezew / Hermandow / Oberster ^{439 148}
rew / Officierow nieprzyciacie / skich / z tak wielkley / z tak pote- ^{R. J. M.}
stey / z tak rozliczney armacy zupilo / zupila reka Brolew, ^{armacy}
sta / reka po sta y Litwa sta / a wprzied (codzienna) reka ich ^{posba}
wialna / wstie / sta Brolew / J. M. za sprawiedliwoscia sie ^{wil}
przeidw / trzywopizysieswa ich biorac / ma / do sprawy przed-
awizetey holduiaca. pamietam co Alfonso wtory Bro-

Auentin **K**óły o krzywoprzysięcach powieściat. Probos milites
lib. 5. gemina manus armat, fortis & iusta: fedifragos teina. X
annal. mit, perida, pia, strenua. Dobrze zażenę: a nie: ręce w zbroie
włóciła, mocna y sprawiedliwa: lecz teści przeciwno przysiędze
wolała, trzy te ręce z zbroie tupa, jedna niewierna, druga nabo-
zna, trzecia potężna.

Reka
ichie
własna
Kołowi
płanu
patowia
ca do
przed
wzięty
spółny.
Reka niewierna jest ichże sama perfidia która kiedy sie przes-
ciw przysiędze porwała / lubo sie do czasu rozwódzi: w końcu
wnet się o swa niewierność, iab o epokę rozstraci / y ostrze by y
stalonego zelazą przycapi. * Pifa o uduży ziołtu Achimides
ktore go ułedam kiedy obóz porzuciła. żołnierze by namieznęcy
sły sece traca / y śable iab z maniey odruciła. To ziołto jest
krzywoprzysięstwo, w którym sie wojska ono zjawia / nie wieś
dzieć co się dzieie / że Xyczz serca y umiety noset y zbroie po-
zbyma. Co r wątpliwa to! W spomnienie na Antyochę **R**o-

* Plin:
lib. 28. Syonu przymierza nie otrzymali: die & t. vider munitiorem
loci, rupit e tūd, iuramentum quod iuravit, & mandavit de-

1. Mach:
6. struere murum in gyro. Obeyrzał obronę, nie, fca, y złamał
prędko przysięgę która przysięgi, yr skrzył iabie mur w kolo-

A na coś mu co wyszło r na to / że Antyocha y Lysyasa zwycięzcy
włapiono / Demetriusowi Seleukowi na tyne i poddżem
oddawano / lecz Demetrius bież ich ryko do siebie przycieść /
d onych iamy na stronie pozabjać rekrasat. y sam na stolcy
Antyochowej wsiadł. Womylł sie do Aronie swie ckich /
Sammitow / co z wolności r co z praw r co z żywota r co z
wszystkiego państwa r co z sławy r co z pamięci na sw ecie
wyglądulo r wyglądulo krzywoprzysięstwo / siedmi razy
Rzymianom przysięgli / siedmi drugie razy pr. wilego ziamas
wszystko przeciw nim wodne podnosi i / siedmi reł rasy gnieł /
aś nówet do siatka woginieł. A te to rzeczy dawne / ewoś
świejsze. Chy isternus wtory Krol Dnijski ośu 15. o. 13. w
cya opinował / przysięgi praw y wolności państwa do trza-

Liuius

Peucer:
& Gallo-
belg.

mać /

mdc / aż do Żelmeńskiego zamku bżewiać idzieciat y czterech
 Panow zaprosiwszy na ystronu miasta / pa.cno. Coś sie sta-
 lo r. Zdzisława o siebie ni przeży ni zacy zbrzydził / barto w ogniu
 wrzuć / tam sie swa ręka nożem przybił / y ma takie Epita-
 phium w Dońskiej ziemi: Fides me in baptismo suscepit, re-
 ligio in Dania aluit, perfidia in regno suctico exauthorauit.
 Wiara mię na Chrzcie przygła, religia w Danczy wychowała,
 niewierność w Kroleſtnie Szwedzkim czci pozbanita. Co o
 Ludwiku Vngundiyskim Krolu rzeke r. Ten przeciw Berengaryusowi II. Cesarzowi z wojski przyciągnął / poimany
 przyślągi je niemiat wiecej przeciwko niemu zbroie podnosić /
 aż oswobodzony wnet z wielkim wojskiem idzie. Ktore jednak
 Berengaryusz zwyciężył Ludwiką znemu poimał działa y ap-
 para / wojenny odebrał / oczy mu wyłupił y na ciele od rch. do
 rch / litery je ażem wypiatnował. Hunc seruauit clementia,
 perdidit perfidia. Tego zachowała łaskawość, zgubiła nie-
 wierność. Widział Zacharyasz Prerok księga leca: pyta-
 go: Zacharyasz co ty widzisz / Odpowiedział: Video vo- Zach: 5.
 lumen volans, longitudo eius viginti cubitorum, & latus
 eius decem cubitorum. Widzę ja księzę latającego, druz, atey
 dwadzieścia łokci, a szerz atey dziesięć łokci: prze Bog o m-
 tey tak wie. Kley księdzę pisano r. przekleństwo na Krzywoprzy-
 sieńce pisano. Wyniość ja mowi Pan zasłępow, przyjdzie do
 domu przyśięgającego na imię moje klamliwie, y będzie mieszkać
 w pośród domu jego y zniszczy go, y drzewa jego, y kamienie
 jego. A co to ja księga / Która nad obyczay innych ksiąg do-
 nny postrzą y tymen r. sato karmi Boie od wielku w księgach
 przyrzeczenia p-ńskie wypisane. Ktore w c-śie Krzywoprzy-
 siejce gubia z deſatkem sił y sprzętu wielkiego (zaczyni y
 woleń jego) zdzierają / ławnie blamce wnet r-ż na postrach
 p-żacz obracają. Wieceśli przeciwdeak woleń Krzywo-
 przyśięciemi swa niezbożność y niewierność wojowała / tedy
 w-ry na sob Szeyra y wojsko jego połonają, Trojała przy-

Bapt:
 Fulgofus

Verf. 4.

slege w pobudzeniu zbioru przeciw **WŁADYSLAWOWI IV**.
 Moskwa zlamala. Dlamal Szeyn; gdyż bywafy w roku / a
 gardem y wolnościa darcowany przysięgi, że nie miał wiecey
 przeciw Krolewi po. stemu woicować; czy nie woicował z wo-
 iował. Narod Moskiewski przysięgał, że dżisieyfigo Paná
 za Cará obieral; czy to trzymal z nie trzymal. Tenże na-
 rod przysięgał przymierza nam do lat pewnych dotrzymać; czy
 dotrzymal z nie dotrzymal / tekiem sie przed samitersonym
 kresem perwał; y mieli sie ci w obozie cato ośiedzieć z nie ośie-
 dza; przy dymać ie sie nie ośtota; teś i. niedziala; ktora przeciw-
 ko nam zgotowała onych pobija. Triplex piaculum, triplex
 iaculum, quos ter servavit clementia, ter disorder, effidia.
 Tr taka mina, troćka kulá, ktorých trzykroć zachowała łaská-
 wość, trzykroć zagubiła nierność.

Iou: Pon-
 tan.

Reká   Kol á teś na. ona przez modlitwę ku ni. bu wyntesiera ora-
 nacojna że od trzywop przysięcero odbiera. Wyliczając ob. wiaty
 enkomia Pana Boga swego / o. walemu z tego bank.   y se nouit
Job: 12.   decipientem, & eum qui decipitur, adducit consiliarios in-
 stultum i. nem   On zna osukin atacego, y tego ktorego osukiwá-
 ia, przywodzi poradniki na głupi koniec. Ten lepał głupi konte-
 tać ci. macę: Balteum Regum dissoluit, & praeingit fune-
 renes eorum.   Pás wodzow rozwiązuie, á biodra ich powroczem
 przepásuie.   Jan! á co prawda; zając worne przy rycerstim
 pácie / á teńez i przy prostym perwozie.   Te w hordach nie-
 przytaciełstich háńba acj na Boga sama sprawiedliwość wy-
 maga / wóśkie reká naboynych woicownikow ná teyże spráwie-
 dliwości wyćiska.   Aborotem áka reká Apolloniufewi gwał-
 townemu ludu Izraelskiego prześladowcy mieć odbiera z y ná
 ośięcieć wósyetkim infym Izraelskim nieprzytaciełtom obroćitár
 reká nabojna Judy Zetmaná Náchábeystiego.   Congrega-
 uit populum in Maspha, quia locus orationis erat in Maspha.
 Zgromadził lud do Máfphy, bo miejsce modlitwy było w Máfphie.
 Aluśt Gladium Apolinj abstulit Iudas, & erat pugnans in eo-
 omni-

Mach-
 1.

omni-
 num
 nab-
 mili-
 w
 ia
 Cu-
 de
 mie-
 go
 upá-
 stup-
 nab-
 gón-
 wist-
 Ku-
 cto-
 niep-
 Nye-
 ta
 dos-
 sol-
 rún-
 Im-
 &
 nac-
 prz-
 ogł-
 ná-
 to
 B-
 &
 rei

omnibus diebus. **Miecz Apolliniuszowi wzięt ludą, y walczył**
nim przez wszystkie dni. Jaka reka Goliata oresa posbawilár
nabożna Dawidowa: abowiem gdy rzekł: Ty przychodzisz do
mnie z mieczem, oszczepem, puklerzem, a ja przychodzę do ciebie 1. Reg.
w imię Pana zastępow, abyś poznał że Pánska jest wojná, y sam 16.
ia iako chce śafuje; obalwósy łamygłiem z proce Goliata
Cum gladium non haberet tulit gladium eius. & eduxit eum
de vagina, & interfecit eum, præciditq; caput eius. Kiedy
mieczá w ręku nie miał, odlat miecz od Goliata, y wyciągnawszy
go z pochwy zabił go, y uciął głowę jego. Jaka reka Eugenia
uśá wietutnego religiey Chrystusowej adwersarzá z zbóit tak
zupilá że ia przeciwko samemuś wawoyska tego obioćia r reka
nabożna Theodosyusa miodszego / którego widzacego niezli
ęzna nieprzytaciol gromáde kiedy cilla noc ná mod'itwie tras
wit / pára Apostolow Jan y phl'ip o pomocy swey przedro
Eugeniuszowi uperonili / tylko z króć m Theodosyuszowi prze
ćiw śtátney Herculowej, teora zá hásto fortune swey wo, sto
nieprzstáćielstie nóstlo wynisć kazali; zlisć (stoma sa Augu
styna świętego) Milites nobis qui aderant retulerunt, extor
ta sibi esse de manibus quæ eundq; iaculabantur, cum á Theo
dosijs partibus in aduersarios vehemens ventus íret, & non Lib: 4. de
solum quæcunq; in eos iacebantur concitatissimè raperet, ve Ciuit.
rũ. n etiam ipsorum tela in eorũ corpora retorqueret; et uero cap: 16.
Imperatoris pietas reliquam hostium aciem armis spoliabat,
& in colla crucem oppugnantium reflectebat. Zaczym reka
nabożna y Krol J. III. regoj peiescia w odiaćiu armaty nie
przstáćielstiey zasiegat / teore zá misonierdzem Boskim teraz
ogladat. Wiedzial idko mady Pan / iako też y w innych Mos
narchow nabożni;two przy takich áktách plużyto. O Ludwisi
ko świętemy fráncuskim Krolu tak mowi Clauderus przezacny
Biskup Oronienst. Floruit illo regnante regni decor, qui Nauc. in
& Christus in eius corde ita retlorait, ut nihil nisi eius hono eratioe
rem tam in sago, quàm in toga sectaretur. O Bosst uicem funcy:
wieitum

Ist, kiedy wśelka siła y meca odpor dawali. Prawdaż to co pisze
Lactantius, że o Cymbrew pisał to trzyn. trzyn. sejm. etery pul. Polit. 15.
ki wywodzone; iden dacie drugi miedzi. w. 13. ci me. w.
czwartcy starcy: wśelke pierwsze trzy pulki tylko na wojne pas
czasy. A jami sie starcy porzylali: bo wierzyli że do takiego aktu y
ślabym siom Pan Bog pomioże: iednak siła y waleczna żołnier
czow nąszych reka, tak sie okolo trzyn. woprzysiężew: tak aby bezwino
nem byli (gdz ma Pan Bog sady swoje) zawiata; nie co do
brym Bohatyrom co odważnym Zetmianem co mistrz. aponym do
nimusiom należało mimosie nie puszczala. A nie godznie sie też inas
czy bo mieli na oczach Pana odważnego wczasem nieprzestrzegalas
cego strazy obiedzaiac go flyk. acego / przywodzacego w lawne
niebezpiecz. nistwa wstepuaci. Takiem Pana pozor kogoby nie
poruzył: z hód przed. w Moabirem tam w osobie swej posedi:
mowi text święty: Descenderunt cum eo i h i. israel, ipso in fronte Iud. 3.
gradiente. Posli z nim synowie Izraelcy, kiedy on na czele a prze
dzal. Mocno sie ecter. Izra'elcy z Madyanitami: a cż im
tam serca dodawało r przykład odważnego Gedeona tak do wojs
śta mowiacego: Quod me facere videritis hoc facite, ingrediar Iudic. 7.
partem castrorum, & quod fecere fecistis. Co mte czyniacego
wyrzycie, czynicie, wnidę w część obozu, a co ja uczynię nąsładujcie.
Chcia. kiedy Abime'ech wieze Brch. m. r nieprzyiaciel w nicy bez
dacych spać: trzeba bylo drwa zgromadzić: takiego sposobu za
iży: r wożow r łem r nicz. Arrepta securi praecidit ramum, imposi. Iudic. 9.
tumq; ferens humero dixit ad socios Quod me vidistis facere, ci
to facite. Pochwyłm sy iekierę uciat gatas z arzenay wlozena no
sic na ramieniu rzekł do towarzyssow: Co widzicie ze ja uczynię, a net
uczynicie. Bązoby to y o nas w obozie gnuśne serce bylo krol y
liciarom m. Broia Pana przykładem na trabe niepor. wało krecby
nogi bar. i. usiat do rancz m. do f. an. c. z. w. a. c. i. a. k. d. y. t. i. n. f. a. n.
two. W. a. s. i. e. n. o. d. i. e. n. o. s. c. i. W. e. i. k. u. y. p. e. r. o. a. d. n. a. s. t. e. d. i. o. s. w. a. p. i. i.
śta powainość z ledwie. w. d. a. n. a. t. e. c. y. l. u. d. z. k. o. s. c. i. a. C. i. o. m. a. c. i. o.
w. i. g. r. a. n. i. s. t. i. e. m. a. s. t. e. C. h. e. d. e. n. t. a. r. m. e. c. i. e. b. i. p. i. w. i. e. n. i. e. n. a.
r. e. l. e. b. y. t. o. z. e. r. e. s. u. n. t. u. m. r. a. o. f. a. n. i. e. l. i. n. z. u. n. z. k. e. p. a. r. y. e. p. e. d. i.
k. b. i. p. e. d. y. t. r. i. z. i. B. i. e. l. s. i. n. i. s. t. i. e. s. s. y. a. n. i. z. e. s. i. e. p. e. d. a. n. i. e. i. i.
napis

[illegible]

Pausan.
in Boet.

25 Feb 41.

Proj. 0.

bny!
 E/ ex
 firma
 czto
 niem
 p'd'n
 Pen
 in d
 fl or
 rum
 N
 szto

dny! włoży w nim twarz ludzką wesołą, pozyskającą, a nie taką rze-
 kę, twarz Jo ephora. 'oseph natus est homo, princeps fratrum, Eccl. 17.
 firmamentum gentis, stabilimentum populi. Ioseph narodził się
 człowiekiem, Xiazgciem bratney, umocnieniem narodu, ywtwierdze-
 niem ludu. A iżto przytworzył waley, tak y przytworzy ludzkę
 p'd'mo abodant wpekłey arzeżności odnośi. Chęray go nam
 p'nie w d'ay dług.e. Dies super dies Reg's adicies, annos eius Psal. 62.
 in diem generationis y generationis. Dni nad dni Krok ni przy-
 sporzys, lat ed dni pokolenia a pokolenia. Fiat manus tua iupep vi- Psal. 79
 rum dextera tua, & super filium hominis quem conf. masti tibi.
 Nych sie ziemi ręką tworą nad mężem prawicy tworcy, y nad synem
 człowieczym, ktoregoś sobie wtwierdził. FIAT, FIAT.

Tulit & scyphum aquæ, qui erat ad
caput Saulis.

Wziął y kubek wody, który był w g'łonach Saula.

Cóż ty tu wieśkiego Duch święty wspomina ię Dawid miłośny
w roku eboż nie przysia ię ślawa. Tubek wedy! y nie byłoś tam-
tako u Broła wojbowiego inweo trunku i nie było w na dno takiego Tubek
Imatowitego z dżewa ieku i nie by e wosłoterego pamiotu r wooy co
Aronaś nie było bo nie zafieś te na wernie y namoinexim
Monarchem ierwo-śiabc napowiesiwa. Chrzęś! eday na cze
estale wedy! Spado woteky sie Daa it w bi wicledney woteky
z fufiwy dżamiznai i w w nie mia dżet i adai wedy. Osi
quis mihidaret i otum de cisterna, que est in Bethleem iuxta i or-
tar. O koby mi dał wedy z kryrice, ktora i si w, estleem pod e bramy!
Prze ię Joranie w i synowi Achab z adagno e sie trzich Bro cwo
Tudst Izraelst y Edomst i dce pizez ierdm dni n'e mueli w ody
D'awo st i kom ebydai i rze. Biel Jrd. st. Heu heu i eu
ier gurg, u't nos Dominus tris Reges, et traheret in manum Moab.
Ach. ach. a b z gr medzi i as i ar trzeb Kr. i em, oty i as podat Med-
bium. Cei rzele o medzi i kum e uoy n a r o st. dż i w m e i r
zwoiaj cja pod e dś obuyuma! C b i gi Z u m o n b Z i o i e y r i u s t i
E c u f i

4. Reg. 6. Sámáryo Facta est fames magna in Samaria, & tam diu obfessa est, donec venundaretur caput alini o floginta argenteis. Był głód wielki w Sámaryey, y tak długo był w obleżeniu, aż przedawano głowę osła po ośmdziesiąt srebrników.

Baronius. Zycali / co się za czasu Sylweryusza Papieża / Justyniana Cezarza / Witygessa Gońskiego Króla około Roku 539. gdy Rzym był w obleżeniu działo! Taki był w Włoskiej ziemi głód / że w Lizurzey y Emiliey pięćdziesiąt tysięcy ludzi pomarło; w jedney austriey dwie niewieście na noclegu śpiących samobójowały siedemnaście

Żółty g. gości / y zjadły i aż ośmnaście to postrzegszy / oneś same w nocy pozabijaly / a naziurcz także siedemnaście osób zaprosiwszy / bankieterem z w obozie nich wwarzonych uczestkował. Nie rozumiemci żeby równa; ale i Włoskiej nie miała śnadsz niż Saulowi y woysku jego doskurzyła co domyslała; ale to pewna / że oboz Włoskiej od woyska naszego zerwał się ientony taki głód obeymał / że ledwie już reszty chleba mieli / trupa pami (a co y brzydka wspominać) psami / kociakami / takniane y smierziali; gdyż posiłku obiecanego y dawno oczekiwanego od swosich mieć nie mogli. Sprawowało co długie ich na polu roku daley pomieszkanie / sprawowało drog / ktorą niby nawoz przybył od berła czatego J. R. M. y pracownicy bulawy Hermańskiey przez zagnę Bohartyry przeszkodzenie / sprawowało obozu drugiego już pod Dorobobusem / już pod Wiazma za stanowienie; zład wyćieczki w Włoskiej ziemie / zład plondrowanie ich małecności / wioset / miasteczek / zład postrach y na same stolice! trudno było co wieść / trudno za kilkudziesiąt mil czego dostać / trudno za prześciem wsiya takich słakow / by y co było / prześląć i za czym chorzele / puchnelli / na siłę zgolał schodzili / musieli się koniecznie poddać / jeśli sie chcieli przy zdrowolu / przy żywocie zostać. Czemu lubo zbaleka Michał Philaretowicz listami zabiegał już prosił już groził / już żywność przedko obiecał: wosakżeż Perdifficile est [podług Batona] vē-

Plutarch in Cato.

tri verba facere, quia os habet, aures non habet. nie nie sprawił syey y głodnych / wobodny w obleżonych. Niech rządy Królowski J. M. pami Włademu Miłosciwemu / ktorogo Cezarstwo bezprawie trzyma / dyktuje; że się z woyskiem tego podług recepty Juiusa Cezarza odsebi: ktorzy tak Regimentarzom woyskowym tak ma

wiało

Wiał. Trzeba pożywać z nieprzyłaćielem tał z cherym / głodem go
wprzod morzyć / niż do żelaza na wpuśżenie krwi przystąpić. Quia
tolerabilius est superfluum humorem per inedia[m] desiccari. quam
nece sarium vite sanguinem per diffusionem deperdi. Znośniewyśa
ieśt, wilgość zbytnia głodem wysuśyć: niżli potrzebney do żywota krwi
pozbyć. To do litery.

Wortaczasie do allegorycy; ten kubek ob Dawida Saulowi Co tie
y woryśku tego odier / coli też wżdam figurował z powiem swoy do
myśl. Słyśiaty / mniemamy / iasli wśże o iednym v niektórych
breyeżykow obryśau / ktorzy z Pogany nakładali: że z kubka wody
wrosz y prątkyt zślegali. Tak cżecany o kubku Jozephowym
ktory był pśfarz Egiptu za naprawa samego Jozepha w woryś
Beniaminowym przy zbożu zścail / a woryśkomo go v niego zśalasy
tak go y bracia tego strofował. Quare reddidistis malum pro bo
no? Scyphum quem furati estis, ipse est in quo augurari solet Do
minus meus. Przeczeście oddali zte za dobre? kubek ktoryście v
kradzi ieśt ten, na ktorym zwykt woryć Pan moy. Pyśato sie tuma
Se pismá tego coli to by' a za ceremonia z kubkow woryć z ktorzy
lepiey dyskuria / twierdza / iż wleśćżkowe wody w kubek naławśy
na ono pątrśali / a podlug pakt y zmowy z cżartem to przez gusta na
dnie widywali o czym wiadomości doślegali. Na przykład; chćie
li wiedzieć / cżego sie spodziewać / cży woyny z cży pęteiu z pęta
śall sie mieć w wodzie / zñacżył woyny; pokazali sie listek oliwny /
zñacżył pokoy; chćieli wiedzieć / ieśli będzie iżyyny rok / spojrzeli w
wode / wśkali sie kłos obfiry / miał być wrodzay; wśkali sie sęśa
ply / nieurodzay. V nas tákich gustu z śasli Bożey niemaś: acż
pod cżis dobrej myśli zśawidła sie y v nas auguria na kielisłách
nie wodnych ale winnych. Szykniemy z ślenie obozy dyskurujemy
przy pątnych o rzecśách wojennych nakśtate onego Menedemá kto
ry wino na śłot wylawśy palcem oboz zśawodzil. bąś y woryśkomo bu
dował / strzelbe sporsodzał / tárany w okolo stawiał. Saul lubo po
ganinem nie był z wśakie pchony y cżarownicy przy bołu miewal
v nich sie o rzecśách przyszlych wpetoniał. Dixit seruis suis: Que
rite mihi pythonissam, & vadam ad eam, & sciscitabor per illam.
Rzekł slugom swoim: Szukaycie mi czarownicę, a poydę do niej, y wy
wriem sic

Licet h
in A. ep

do obyś
cżiow
kubek
wody z
naczy.

Zwyčaj
woryśk
z kubka
wody.

Gen. 44.

Raban.

Iou. Pon.
tan.

1. Reg. 28

Reg. 28

no ię : rozbiła się o stępnę potęgi twojej niepozysiaćielstwa nawałność /
 poglą w rozsypte m. stępnę gromadność. Alwa inż z Szejnem
 Eoniec cioręj y z Mostaw r Dawid po swej wygranej idzie dalej.
 Surrexit David. & abiit ipse, & sexcenti viri cum eo in terram 1. Reg: 27
 Philistinorum. W stat Dawid, y poszedł z sześciu set mężow do ziemie
 Philistynskiej. Proważę y Aiol J. M. nie tu staniel w glab zie
 mie Most. wstępnę porobie / dumnych pánor y Boier w w ichże
 wstępnę Gilatetowicid w samej stępnę aurac bedzie / strzelby od
 nch nabytey przeciw nimie spróbuie. Vigenda est fortuna, bene
 cepta vltiore coactu promouenda, ne vbi virtuti blanditur oti- Basil
 u n. libatur z manu inchoatú feliciter negotium. pobłogostawie
 dobroci swoj y Doje Krolowi pánu Tassemu / y Germanom / y wstępnę
 Kiema woysku iego / Ktorey błogost woi Joznemu przeciw Gabdoni
 tom / Dawidowi: przeciw Philistynskiem / Ezechiaszowi przeciw
 Affryckiem / Jozaphatowi przeciw Ammonitom. O co máie
 staciu twego oży podnosić / y rece sładac prosimy.

CZĘŚC W T O R A.

*Co sobie mamy z tej wygranej o dalszej fortunie two-
 ienney obiecować.*

K Toż mię o tym pewno praktykę wydać r Domini est bellum. 1 Reg. 12.
 Pániska jest wojna mow i Dawid. Sape bellorum bene inci-
 pientium tragicos audiuimus fines. Vim robori impactum, impetu
 nouo vidimus experrectam. Słowá sa Cypriána s. Atoli Dawid
 o dalszych postępach swoich obietnice te odnośi. Benedictus tu
 fili mi David, & quidem faciens facies, & potens poteris Błogo- 1. Reg. 16
 sławiony ty Synu moy Dawidzie, á iscie czyniac czynić będzieś, y mo-
 gao przemożesz. Dwie tu rzeczy Dawidowi po pánu Bogu obiet- Obietn
 cato dzielná ná wojnie skuteczność / y przeważná potęga. Ktore
 obiedwie zdarz dobry Jezumiech w Krolu Je^o mci pánie Tassym
 słotek wezma / aby nam był y imieniem y rzeczą wielkim WLA-
 DYSŁAWEM, to jest władnacy m sławę; do czego nam trzeba
 y możney dzielnosci / y dzielney możności.

Faciens

Faciens facies.

Czyniąc czyni będziesz.

Filemśj sey na wojnie **F**oremna to co Dawidowi obiecał: Ciemi: Chrześc: że cży-
ktory co czynia / **F**mac będzie na wojnach czyni: cży jest: Ktoryby co czyni nie
czyniac / **F**mac co czynia. **Bo**

I. Daycie mi iednych / Ktorzy w zaślagnu sa: pientadze na służbie
biora: y wdawaja że do obozu ida: / a tym czasem prosięgo gościnać
nie pilnuia: ale przywemi liniami przez anfrakty te y owe dobrą
iuz duchowne iuz sładzeckie namiezbaja: cży czynia ci co czynia r
nie czynia. **Bo** wrzkonio ciagna: a ono nie sporo: tym czasem kres
dy sie oni wyćiegiem bawia: nieprzyjacielowi rozpieść sie dopro
pupczaja. **Do** Syriakus Marcellus zwoyski ciagnie a Archim.
des na ziemi malute: przypada poset iuz Marcellus do domu seurs
Pluta. in mure: a Archimedes milejy linie wiedzie: przypada drugi poset:
vi. Marc. iuz Marcel us w brama wiezbja: Archimedes takby nie strzał na
odpor sie Marcellowi nie porywa: iuz Marcellus miasto mieczem
pladynie: a Archimedes takby nie wiedzac linie sie wprowadzi: iuz
Marcellus Archimedeowi rece obera: a Archimedes do swych li
niy oczy obraca. Wielka zaiste nieczinosc na zielez: Archimedes
sa latwie omowic: na wojne sie nie zaślagnal: piented y z starbu nie
brat bronie Syrakuz nie powinien Geometriy slusny swy pilnowac
professyey: ale owe pulki tak omowic: y Ktorę pientadze wzorczy
na Oyczyznie obrone: na nieprzyjacielskie odparcie wygony tu y wo
dzie po ziemi linie czynia lubo o nieprzyjacielu iuz ciagnacym iuz
weargiacym: iuz zamki oblegac: m: iuz y pa acym iuz y oyczyznie
pladyniacym slesja.

II. Dayciek mi drugich Ktorzy do obozu przybrali: w fakie pilniey
Ktorzy w obozie **K**cymbalowe mizi trab wojennych sluchaja: na koscikach na warca
pomina: bach na karcach godziny dobre trawia: ochotni y narra wideladni
nosci na martwego kaptiena mizi kępijami na zbromie hancen k: co
nie cży: raz towarzyzkie wozey co a. dobre miali: cży y ci cży ta co cymar
miz. powiadaja oni że cży ta z sie bra: to y a cży r: cży a: cży d: cży
pientadze biora: wia: y swielega: kępij pacnia: d: r: cży y cży
Co miz

co infego powiada. Wracajcie się Mojżesz z goryz starozakonnes
 mi cab namu b. z. n. m. y. Jozue. który słysząc głos ludu wołającego
 m. wi. do ci soję. a. v. l. u. l. u. s. p. u. g. n. a. a. u. d. i. t. u. r. i. n. c. a. s. t. r. i. s. Zgietk bi-
 tny słychać w obozie. Wopowiedział Mojżesz. Non est ite cla-
 mor adhortantium ad pugnam, neq; vociferatio compellentium
 ad fugam, sed vocem cantantium ego audio. Nie jest to głos w-
 pominających ku bitwie, ani wrzask przyciskających ku ucieczce, ale
 głos śpiewających i śpiew. A gdy się przybliżył do obozu wyzwał
 ście ca y taniec z me zgaon Jozue zgadł Mojżesz; głosy to tam śpie-
 w. a. c. e. c. h. ; Skończyło się o cudzego ciocię abowolu.

Exod. 35.

Dawcie mi trzeci. Ktory do obozu przyciągnie i. y po kilka
 troć dobrze się sławi. ba y wygrana iuż iako odnieśli; wpatrzcie się
 ca wojny nie czekać zaważając się nazwano by do domow sie
 wracają; czy y ci śmia co śmia r. Victor non est, qui victoriae
 non insit, nec eam gloriam quam iactat, exitu belli coronat. A
 taki chce być zwany zwycięzcy r. ch. baby z ewey miary że Jer.
 kule to umna k. a. s. b. u. w. o. m. i. w. y. m. n. a. z. n. a. c. z. y. l. y. n. a. p. i. s. a. l. Non ultra.
 Nie daley. Wolał bym aby tak trzeci był Karolem który napis
 zerku ciow zmięzał a wojował. I uż wleża. Ieście daley. Wie
 mała tedy z. c. z. Dawidowi ebiecia. Kudy mu, aby co będzie czy
 mi śmiać śmia ebiecia. A śmiać też Bro'cowi panu. A
 temu abo więcej abo słupnier ścieżę możemy i tak o tego aby w y
 sey w wojsku tego iako każdego powinnosć mieć; stażyl; aby co
 bytadmi Rzeczom napierow pozoż nopa to rzeżami y sp. d. w. i. s.
 m. o. k. a. z. o. w. a. l. Z. c. z. o. n. o. b. i. e. p. r. z. y. t. e. c. i. o. p. r. z. y. o. b. i. e. c. a. c. m. o. j. e. r. z. a. s.
 i. o. w. n. y. w. o. r. o. w. a. r. e. p. a. t. r. e. l. W. i. e. d. z. e. w. i. e. c. a. m. i. n. i. o. t. r. e. t. a. t. l. i. c. h. w. o. r. o.
 i. o. a. c. h. w. i. e. n. i. / z. k. o. i. c. h. w. i. e. c. e. f. a. c. i. n. n. a. t. c. h. d. a. b. y. c. h. n. a. w. o. y. n. i. e. p. o.
 k. e. p. t. c. h. n. a. d. u. e. i. e. i. a. t. e. r. d. e. c. h. o. b. e. n. o.

III.
 Ktorzy
 do konca
 wojny
 nie trwa
 ia.
 Stobae

Alpho:
 lib. . c. 3.

Pia: t. i.
 o n. a. d. y.
 m. i. g. i. a. n. e. j.

Plinowa wroble nazywają się v. Rzymstier starożytności. Owo
 który miał r. a. d. n. a. p. l. e. w. o. t. e. s. e. w. w. o. j. s. k. u. , a. d. c. a. m. p. u. m. M. o. r. t. u. m. i. s. s. a. n. f. r. i.
 w. i. e. d. i. a. t. : n. a. t. u. r. o. m. i. t. o. c. i. d. u. w. e. s. t. w. o. i. a. l. a. k. o. p. i. a. t. u. k. r. a. i. n. i. e. n. i. e. lib. 6.
 p. r. y. a. t. e. s. t. a. y. r. i. c. a. s. t. e. l. l. k. o. r. n. a. w. z. i. e. m. i. e. w. i. t. n. a. w. e. s. p. . s. i. e. s. t. a. l. a.
 w. i. a. s. b. u. w. a. p. i. e. t. e. s. t. i. e. l. u. R. y. m. e. w. i. n. d. e. o. n. i. a. w. y. g. r. a. n. a. z.
 m. i. a. z. o. i. c. i. l. i. c. o. l. i. k. u. z. u. m. i. n. i. e. p. i. z. y. a. c. i. e. l. s. k. i. e. y. p. i. z. e. g. r. a. n. a. R. y. m. o.
 w. i. a. n. d. z. y. d. a.

Capitol:
lib. 4. de
aug. Gre.

Długoss:
de gestis
Polon.

Pietwśa

Velleiu:
Patercu

Wiora

Gregrius
Toillot:

Trzećia

Drużę w dziełach Greckich znayduje / nie weymy ch Zebniś / chl
Pana Pi. yemkow przed wojna harce stacjali / leden miał bydz z A
chinskigo drużę z nieprzyacielskiego obozu / Który Ktoemu miecz
wydarł / praktyka czyniono że tego strona miała wygrać.

Trzećia z Broni napredk Poslich wyymie. Kiedy Różmierz
B. o. Posli z woyskiem ciagnal / przeciw Władysławowi Książęciu
Czeskiemu / orzel ciarny nad głowa tego długo laral / rożni rożnie o
tym rozumeli / aż sie leden Pułkownik ną im e N. EZORIA z tko
praktyka ozorwie. Jeśli tego orla z tuku zabije / będzie mić dobry
znak przyszłego zwycięstwa: jeśli go chybi / będzie znak że wygrana
nas minie. Rzekł y strzale z tuku wypuścił orla w piora / zdanie trąs
fi y kzyknal / Z nieprzyaciół Krolu wygrana odnieś się / tak jednak
ze nie wśytkich pozabył / ale sie ich część wielka roz pierzechnie.
Przyiał Krol wroźbe a Pułkownikowi dat / d. Herb Strza. e z pier
zem orlim. Wamyl / i my też Krolowi J. g. m. ci. p. anu. Władysławu
y zwyciężon / m. i. tego woysku co ną potym praktykować / wśytki
kie te wo. by fortune nąsę sprzywia. Abowiem / aza sie Kopia
M. Stewśa / a strone nąsę nie nachylił / a kiedy sie ich wojenna iab
bura / tak potęga Krolowi J. o. M. i. potornie wśionila / chorągwie
pod nogi tego podesłał / kiedy nie leden waleczny ma / to rzeć mus
iał / co kiedy rzekł / i. Michradates Krol Ponesti Pompeusowi od
niego zwyciężony. Omnis mihi eriam aduersa, cuius author Pom
peius e. Iet. fortuna tolerabilis est futura, non enim est turp. d. ab eo
v. nci, quem vincere esset nefas, neq; ei inhonestū aliquem submit
ti, quem fortuna super omne. extulisset. Aza sie też malo wi / nie
tylko mieczow / aly / y rypnie / y hakow / y d. i. i. nieprzyacielskich
nā strone nąsę dostał / a Ktoemu / byliny y iwoich nie mieli / mojem
aduersarze gromić. Magnam partem vi. forie tulit, qui armis ho
stem exuit, vires enim libi ad supremum triumphum addidit. Aza
mu piora Ktoemu sie nā powietrzu wnosil / strzala wśieto. Zetmā
nā z woyskiem Konie z rypunkiem / oboz z pozostałym dostatkim
przez podobnie sie stromie pod moc podbito / z tym tylko / na co wo
la B. o. a. Pāna by / d. / wo / no / pusze / no. A mālaj / co o dālšym for
sunym / postępku nādzieł / a y mālaj / co nieprzyaciółowi do wraży
jersā

sięca przycynała i msta Turku Szwedom Tę dęci do boi za-
tinnienia polskiego w r. 1655. a szwedzka i msta i. 1656. r. 1657. r.
Zetmanem. W cześu do doła w r. 1658. r. 1659. r. 1660. r. 1661. r.
wielkich pobudła i Faciens faciet: Czyniac czynić będzie, y po-
ki końca oż. Krowiego nie ołaczy, c. 1. nie nie przestanie.

Wiec to trefna: że tusia do brzeżan idęci Faciens facies. Czy-
niac czynić będzie: a nie wypom. na. a mu nie co rożdam czyniac c. 1.
nie będzie: Uciech się Daret i zamyślani y potrzebami swemi r. 1662.
chate: a toli ty W LADYSLAWIE Krolu Połsti y Szwedzki w r. 1663.
o maść czyniac c. 1. Dęci i. 1664. r. 1665. r. 1666. r. 1667. r. 1668. r.
y nieprzyjaciele do r. 1669. r. 1670. r. 1671. r. 1672. r. 1673. r. 1674. r.
sta twego zaci nięci w r. 1675. r. 1676. r. 1677. r. 1678. r. 1679. r. 1680. r.
facies, oż. 1681. r. 1682. r. 1683. r. 1684. r. 1685. r. 1686. r. 1687. r. 1688. r.
Kryż na imie two całowal/ poddanie two poprzytagi. faciens facies,
stolice Chrysta oś. 1689. r. 1690. r. 1691. r. 1692. r. 1693. r. 1694. r. 1695. r.
szęstwa. Wiec że oż. nieprzyjaciele i wprz. 1696. r. 1697. r. 1698. r. 1699. r. 1700. r.
rum do pośpiechu w r. 1701. r. 1702. r. 1703. r. 1704. r. 1705. r. 1706. r. 1707. r. 1708. r. 1709. r. 1710. r.
y do wśch państwo sobie otworzył/ Faciens facies, c. 1. 1711. r. 1712. r. 1713. r. 1714. r. 1715. r. 1716. r. 1717. r. 1718. r. 1719. r. 1720. r.
Pan Bog Moskwy/ do Astrakaniey y do Samoyedy i. 1721. r. 1722. r. 1723. r. 1724. r. 1725. r. 1726. r. 1727. r. 1728. r. 1729. r. 1730. r.
dziesię/ y tamto Krolstwo Koro. 1731. r. 1732. r. 1733. r. 1734. r. 1735. r. 1736. r. 1737. r. 1738. r. 1739. r. 1740. r.
twoy opiera oś. 1741. r. 1742. r. 1743. r. 1744. r. 1745. r. 1746. r. 1747. r. 1748. r. 1749. r. 1750. r.
raby nowego świata. 1751. r. 1752. r. 1753. r. 1754. r. 1755. r. 1756. r. 1757. r. 1758. r. 1759. r. 1760. r.
nazwał to Gabrye'em; na te pamiatke/ że i. 1761. r. 1762. r. 1763. r. 1764. r. 1765. r. 1766. r. 1767. r. 1768. r. 1769. r. 1770. r.
Gabryela pierwsza się brama do zbawienia i. 1771. r. 1772. r. 1773. r. 1774. r. 1775. r. 1776. r. 1777. r. 1778. r. 1779. r. 1780. r.
tak przez tam te fote i. 1781. r. 1782. r. 1783. r. 1784. r. 1785. r. 1786. r. 1787. r. 1788. r. 1789. r. 1790. r.
Ewangeliey y imienia i. 1791. r. 1792. r. 1793. r. 1794. r. 1795. r. 1796. r. 1797. r. 1798. r. 1799. r. 1800. r.
sobem y ty. 1801. r. 1802. r. 1803. r. 1804. r. 1805. r. 1806. r. 1807. r. 1808. r. 1809. r. 1810. r.
W LADYSLAWIE Krolu Połsti, Krowi
teraz oż. i. 1811. r. 1812. r. 1813. r. 1814. r. 1815. r. 1816. r. 1817. r. 1818. r. 1819. r. 1820. r.
otworzył Koro. 1821. r. 1822. r. 1823. r. 1824. r. 1825. r. 1826. r. 1827. r. 1828. r. 1829. r. 1830. r.
Gabye'em; boena pierwsza do o-
tworzenia bram innych nowych prowincy imieniu twemu hołdos-
wać i. 1831. r. 1832. r. 1833. r. 1834. r. 1835. r. 1836. r. 1837. r. 1838. r. 1839. r. 1840. r.
Czego kiedy za lasta Boja
destap się widam to z nabo i. 1841. r. 1842. r. 1843. r. 1844. r. 1845. r. 1846. r. 1847. r. 1848. r. 1849. r. 1850. r.
y w dęci i. 1851. r. 1852. r. 1853. r. 1854. r. 1855. r. 1856. r. 1857. r. 1858. r. 1859. r. 1860. r.
Przy ołtarzu zawieszę co t. 1861. r. 1862. r. 1863. r. 1864. r. 1865. r. 1866. r. 1867. r. 1868. r. 1869. r. 1870. r.
Cesarz Carogredzki ebo: Per, Bocat: i.
i. 1871. r. 1872. r. 1873. r. 1874. r. 1875. r. 1876. r. 1877. r. 1878. r. 1879. r. 1880. r.
y przez to do wielu Państwo sobie forte otworzywszy/ 3. cap. 6.
kiedy się do Bizantium wrócił przy ołtarzu Sephley i. 1881. r. 1882. r. 1883. r. 1884. r. 1885. r. 1886. r. 1887. r. 1888. r. 1889. r. 1890. r.
D 2 sil Bras

sit Brame złoto o pięćdziesiąt zamków / ob którego kęstewnego
xponunku Carogrod porta nazwano. Kownaj nam o bęszcui
troym nadzate rowno o sierobobliwosci ocuche / rowna o wdzies
czności ku paniu Bogu expectantym te. dzmiej e dnie zwyciestwo.
Sint rata vota precantis.

Et potens poteris.

Y mogac przemożesz.

Atora **T**Refusa też to co Dawidowi obiecia! że mogac przemoże. Czy
jest przez niekażoy kto może / przemoże i niekażdy. Owieleż na wojnie
do przemożenia trzeba! nie tylko siły / nie tylko rozrywki / ale y mo
nety / bez której y siła niepotężna / y rozrywka nie spora. Pecunia
est neruus belli. dawne y sławne przysłowie: nie mniej y ono. Fer
ri lima est aurum, ferrum hebescit, quod aurum non exacuit. Ze
laza osetka jest złoto, żelazo tępieie, którego złoto nie zaostreza. Do
kazaio v nas teraz za wlogostawienstwem Bożym żelazo / czemu się
pestronne narody, y potomne wieli podrywali: aby tedy na potym
nie zepiało: trzeba ie złotem obostrzyć / trzeba neruum wojnie ob
myślić. A na tożcie się tu do Wilna / Jąśnie wielmożni Wiel
możni. Wrodzeni / Mi ościwi Panowie zjechali / abyście po żelazie
posłali dalsze Wiczyżne w iskrę sto emobmyśla: żołnierzy w tey
mierzce prowadzić / a baryer paniu swemu miłościwemu za tego
obmyśły prace trudy / y wiecie nie umiemycież od początku gratifikus
fac / aby miał czym dalecy wojnę prowadzić / zamków dobywać gród
nice rozszerzać / sławy iace y wapi y popierać. Baczac Senatoro
wie Rzymscy wielkie wojenne prace / które Aurelianus ponosił y
omocce które Rzeky polskitey przynosił / sławę której ta nabawił /
na jednym Seymie Rzymskim wladzili mu statue złota ofiarować
Cesarz to styśał. a wyctagnawky dłoń konkludował. Huius statue
hoc fundamentum esto. Te y statuey dłoń niech będzie fundamen
tem. Czybyscie y wy Miłościwi Panowie / tak walecznemu / tak
bęszcuiwemu / tak sławy narodu w tego popierającemu panu złot
rych column / piramid / y obeliskow ślawiali i ofam cności / ofam
kajdes

Każdego wdziedzności / że nie żalnie: wżakże Krol Jęś Mę pan
 Władz młodościwy teraz tego po was pragnie, abyście te złote bu-
 dynki na dion tego pamięty budować zaczęli. Kiedy w Kolo-
 chach wielkim szczęściem y staro Salauces Krolował, a zwycięstwo
 iakieś znałne odnosił / Kolchorole z wdziedzności / Bogą którego
 zwano HONOREM, ze Włoch przywiezionego, z stalego srebra v-
 lanego, tylko teke złota młaciego, w której trzymał złoty obelisk,
 a na obelisku różne Korony wisiały. Krolowi za wspominek oddali z
 Krol wdziedznie przysłał / wżakże alludniac do ręki złotej, y do złote-
 go obelisku rzekł. Si totus hic Honor fuit manus naturam indidit-
 set, principem locum in nostro thesauro habuisset. Kiedy by
 ten Honor wżytek ręki złotej natura nie wydawał, micyteby przednie
 w mnie w skarbie miał. Złota trzeba do prowadzenia wojny. Chy-
 teżże to nie Amen: dobrze sie pojęło, dobrze sie y dalej poszło /
 trzeba y dobrze konczyć / do tad pogonia wasza pp. Liczą chce go-
 nić / aż czego sporego dogoni. Aż to konik Krolowski / godzien zło-
 tego rzędu, iakó koni Alexandrow: godzien złotych podkow / iakó
 Pompejusow: godzien postroconego owsa iakó Juliusow. Ale
 dy ia to oboje obaczę w Krola J. M. w reku / żelazo y złoto, do-
 piero praktykę wydam niepochybna. Potens poteris. Mogac prze-
 możesz. Francuzowie po pierwszej expedycey takie Krolowi swe-
 mu Ludwikowi dziewiatemu Symbolum malowali. Dwon Kolumn
 złotych Krol sie rekom trzyma. A w nogach wydają łuk y strzałę.
 Napis: Hercule maior erit. Smiała zaiste praktyka z złotą w ra-
 ku / z oręża na ziemi / iż Ludwik miał. Herculeś męstwem zwyciężyć.
 Poprawie ia tego symbolum na cie Najasnieyszy W LADYSLA-
 WIE Krolu Polski y Szwedzi. Damci w iedne reke złoto / a w
 druga oręża albo żelazo / a napisze: Hercule maior eris, zło-
 tem przycheć / żelazem przymusić: złotem przelamiesz animusze /
 żelazem żarki / złotem żołniarza swego poruszyć / żelazem nieprzyja-
 ciela potłumić: obiemą Potens poteris, Mogac przemożesz.

Ale iż non in multitudine belli, sed de celo fortitudo est, bla-
 tegosmy sie gromadnie do tego Bościota Katedralnego Stani-
 sława świętego, na przenasławienie ofiary, która sie tu wroczyście
 odprawione zebrali: naprzód / abyśmy Pannę Bogu za ten zańmies-
 nicy

Trogus I.
 de patr:
 Deorum.

Trzeba
 do woj-
 ny złota

Pompon:
 Latus de
 lau: Imp:

Ioan: Me-
 rald in
 Promp.

Mach: 3
 Zamięnie
 nie.

niey fortuny obroć / Którym Czczyżne verapicena / a co raz z niebā
 poćiech wygladaiaca / posilić raczył / dziekt oddali / pozym dożył
 daś tego szczęścia / Niezwyciężonemu Monarsze Brolewi Jeg Mci
 panu Naszemu Miłosćiwemu obranemu Carowi / Mostiewskiemu /
 Naisienieyszemu Janowi / Rążmierzowi / Brolewicowi / polskiemu
 y Szwedzkemu / przestawnym od męstwa oboygā Narodow / Ger-
 manom / Pulkownikom / Kormistrzom / y wshytkim każdego stanu
 Rycerzom / z niebā modlitwami zasięgali. Boże zstępowa / tak
 to wdzicie / z reku twoich przymujemy / czymś nas poćieşyl /
 tak pobornie mąlestatu twego prośimy / abyś woysku naszemu / za
 two dziedzine / przeciw krzywoprzycięzemu sie Narodowi biera-
 ącemu / dał nad nieprzyjacielem gore / Brolewi panu zwycię-
 stwo granicom bezpieczeństwo / spuść na nich twojgo / na
 nas ochotę / na nich hańbę / na nas sławę / a my imie-
 nia twemu / y z nich zholdowanych / y z sie-
 bie tryumfuiących / damy po-
 winna chwale /

A M E N

ebā
im
ici
nu/
nu
ec
nn
po
st
3ā
rā
er

